



GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Bidrar skillnader i altruism till löneskillnader mellan kvinnor och män?

Författare:
Carolin Lee
Stina Öman

Ämne: Nationalekonomi
Nivå: C
Poäng: 15 hp
Datum: VT 2018
Handledare: Eva Ranehill

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet Institutionen för Nationalekonomi med Statistik

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Eva Ranehill för sitt otroliga engagemang. Vi är enormt tacksamma för att hon ställt upp för oss när det varit svårt och väglett oss. Vi vill även tacka gymnasieskolorna som tagit emot oss och de elever som ställt upp på att svara på enkätundersökningen.

Sammanfattning

Den svenska regeringen rapporterade 2015 att skillnader kan ses mellan kvinnors och mäns löner. Den främsta orsaken framhålls vara att kvinnor och män arbetar inom olika yrken. I följande uppsats undersöks om individers altruistiska preferenser påverkar individens yrkesval. Genom en enkätundersökning utförd på gymnasieelever undersöker den här uppsatsen om individer som uppvisar högre grad av altruism tenderar att föredra yrken som generellt genererar en lägre medellön. I uppsatsen används två olika mått på altruism - diktatorspelet och rankning av jobbattribut. Resultatet visar att kvinnliga deltagare i undersökningen uppvisar högre grad av altruism jämfört med manliga deltagare. Vidare visar resultatet att kvinnor i våra observationer redan på gymnasienivå får en lägre förväntad framtida lön jämfört med männen i samma ålder. Uppsatsen finner inget stöd för att altruism skulle kunna bidra till att förklara en del av löneskillnaden mellan könen. Resultatet visar dock att kvinnors och mäns förväntade framtida lön påverkas olika av altruistiska preferenser. Männen förväntade framtida lön påverkas positivt medan kvinnors förväntade framtida lön påverkas negativt. Det indikerar att den största löneskillnaden finns mellan kvinnor och män som uppvisar högre grad av altruism. Eftersom undersökningen innehöll relativt få observationer går det inte att dra några generella slutsatser utifrån resultatet och en mer omfattande studie bör utföras.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Introduktion	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Disposition	6
2. Teoretiska referensramar	8
2.1 Socialt ansvarstagande och yrkesval	8
2.2 Altruism	9
2.3 Diktatorspel	9
2.4 Altruism och jobbattribut	10
3. Tidigare forskning	11
3.1 Yrkespreferenser	11
3.2 Fördelning i diktatorspel	12
4. Metod	14
4.1 Urval	14
4.2 Insamling av data	15
4.3 Enkätens utformning	15
4.3.1 Diktatorspelets utformning	15
4.3.2 Jobbattribut och yrkesval	17
4.3.3 Bakgrundsfrågor	18
4.3.4 Utlottning	19
4.3.5 Begränsningar	19
5. Etiska överväganden	21
6. Bearbetning av data	22
7. Resultat	26
7.1 Löneskillnader	26
7.2 Diktatorspel	27
7.3 Jobbattribut	29
7.4 Diktatorspelet och Jobbattribut	31
8. Slutsats	33
9. Diskussion	34
Referenser	36
Appendix	39
Bilaga 1	39
Output 1: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en annan elev	43

Output 2: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till valfri välgörenhetsorganisation	44
Output 3: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en person i fattigdom i Sverige	44
Output 4: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en person i fattigdom i ett utvecklingsland	44
Output 5: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en långtidssjukskriven person	45
Output 6: Genomsnittet av vad kvinnor och män ger bort i diktatorspelet	45
Output 7: Wilcoxon rank-sum test, skillnaden mellan kvinnors och mäns lön är signifikant på 1% nivå.	45
Output 8: Genomsnittet av vad kvinnor och män fått för poäng i jobbattribut	46

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

”Ett övergripande jämställdhetsmål är att kvinnor och män ska ha samma makt och möjlighet att forma samhället och sina egna liv” – så inleds förorden till Delegationen för jämställdhet i arbetslivets (JA-delegationen) forskningsrapport (SOU 2014:81). En av förutsättningarna för det är ekonomisk jämställdhet. Det i sin tur kräver en jämställd arbetsmarknad med minskade löne- och inkomstskillnader mellan kvinnor och män.

I Sverige år 2015 uppgick kvinnors månadslön till cirka 87 procent av männens. Det motsvarar en total löneskillnad på 13 procent mellan kvinnor och män. Som förklaring till löneskillnaden framhålls att kvinnor och män arbetar inom olika yrken och har olika befattningar (Regeringskansliet, 2017). Det benämns ofta som den horisontella könssegregeringen (SOU 2014:81). Yrken där kvinnor normalt är överrepresenterade tenderar även vara de yrken som generellt genererar en lägre lön. Dessutom tenderar män i större utsträckning ha högre befattningar eller chefsposter jämfört med kvinnor (Regeringskansliet, 2017), vilket benämns som den vertikala könssegregeringen.

Forskning har försökt förklara könssegregeringen och en del av löneskillnaden genom att se till preferensskillnader mellan kvinnor och män. I en studie av Kleinjans (2009) undersöks om könssegregeringen på arbetsmarknaden kan förklaras av att kvinnor och män förhåller sig olika till konkurrens. Resultatet visar att kvinnor i studien uppvisar större aversion gentemot konkurrens jämfört med männen. Det i sin tur leder till lägre utbildningsnivå för kvinnorna. Genom att kvinnor och män förhåller sig olika till konkurrens i Kleinjans (2009) studie finner hon även att det till viss del kan förklara könssegregeringen, framför allt i yrkeskategorier som juridik, företagsekonomi, utbildning och hälso- och sjukvård.

Till skillnad från Kleinjans argumenterar Robert H. Frank i *What price the moral high ground?* (1996) för hypotesen om att moralisk tillfredsställelse har betydelse när det kommer till val av yrke. Dvs. att val av yrke kan till viss del förklaras av i vilken grad individer bryr sig om sina medmänniskor. Frank exemplifierar detta genom att ställa två liknande jobb mot varandra. De båda jobben är identiska vad gäller alla dimensioner förutom graden av socialt ansvarstagande. Om individer erhåller nytta från att agera altruistiskt och de båda jobben erbjuder lika lön skulle det resultera i ett överskott av ansökningar till jobbet med

högre grad av socialt ansvarstagande. I jämvikt skulle det därför förväntas finnas en lönepremie för att kompensera för jobbet med relativt lägre grad av socialt ansvarstagande.

Vidare argumenterar Frank för att moralisk tillfredsställelse när det kommer till val av yrke kan förklara löneskillnader mellan könen. Han menar att kvinnor i högre utsträckning än män väljer yrken som innefattar större socialt ansvarstagande och menar att män som väljer sådana yrken möter liksom kvinnor, samma nedgång i lön.

Stöd för teorin återfinns i Fortins (2006) studie utförd i USA. Där undersöker hon om ett antal "soft skills" kan vara en del av förklaring till löneskillnaderna mellan kvinnor och män. Bland annat tittar hon på om altruism påverkar den förväntade lönen. Hon finner ett svagt negativt samband. Genom vår uppsats undersöker vi om sambandet även kan ses här i Sverige och om sambandet kan ses mer konkret.

Med utgångspunkt i Robert H. Franks teori ämnar därför den här uppsatsen till att undersöka om det finns något samband mellan altruism och lönenivån i Sverige - dvs. om individer som uppvisar högre grad av altruism tenderar att föredra yrken som generellt genererar en lägre medellön. Om så är fallet, kan det då bidra till att förklara löneskillnaderna mellan kvinnor och män? Genom en enkätundersökning där gymnasieelever dels ombes att fördela en summa pengar mellan sig själv och en annan mottagare och dels får rangordna ett antal jobbattribut försöker vi mäta gymnasieelevernas altruistiska preferenser. I samma enkät får eleverna svara på vad de tror deras framtida yrkesval kommer att vara. Baserat på enkätundersökningen försöker den här uppsatsen att besvara ovanstående frågeställningar.

1.2 Disposition

I det följande kapitlet redovisas de teoretiska utgångspunkterna för studien vilket består av Robert H. Franks teori om hur löneskillnader kan uppstå på grund av altruistiska motiv. I kapitlet definieras även begreppet altruism och hur begreppet mäts genom diktatorspelet. Vidare redogörs för vårt andra mått på altruism - jobbattribut. I tredje kapitlet återges en litteraturöversikt över relevant forskning på området. Därefter följer en redogörelse för studiens metod. Inledningsvis ges en beskrivning av urvalet och rekryteringen. Därefter en beskrivning av hur data har samlats in och enkätens utformning, samt uppsatsens begränsningar. I kapitel fem diskuteras uppsatsens etiska överväganden. I kapitel sex presenteras hur materialet ska analyseras statistiskt och en beskrivning av hur det insamlade materialet har bearbetats. I kapitel sju redovisas studiens resultat och analys. I åttonde kapitlet

presenteras uppsatsens slutsats. I det avslutande kapitlet förs en slutdiskussion kring uppsatsens resultat och vidare forskning.

2. Teoretiska referensramar

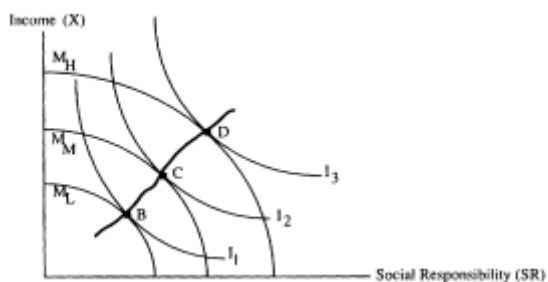
2.1 Socialt ansvarstagande och yrkesval

Frank (1996) har studerat relationen mellan altruism och inkomst. Frank menar, som nämnts i bakgrunden, att två identiska jobb med samma inkomst, där endast graden av socialt ansvarstagande skiljer dem åt, skulle efterfrågas olika mycket av de arbetssökande. Han förklarar vidare att om ett större antal individer får ökad nytta av socialt ansvarstagande skulle det leda till ett överskott av ansökningar till jobbet med högre grad av socialt ansvarstagande. Jobbet med lägre grad av socialt ansvarstagande skulle därför kräva en lönepremie för att locka de arbetssökande.

I figur visas nyttofunktionen för individer som tar socialt ansvarstagande i beaktande. Kurvorna "M" står för förmåga¹ och kurvorna "I" är indifferenskurvor som visar nyttan för individen. Jämvikten C visar individens nyttomaximering givet restriktionen för förmågan, M_M . Skulle individen välja en högre inkomst skulle denna hamna på en lägre indifferenskurva och därmed ta lägre socialt ansvarstagande. Arbetssökande med lägre förmåga skulle hamna i jämvikten B av den orsaken att individer med lägre förmåga får jobb med lägre inkomst och tvärtom.

Individer som inte tar socialt ansvarstagande i lika stor beaktning skulle ha flackare indifferenskurvor. Det betyder att individen värderar inkomsten högre än socialt ansvarstagande och är inte lika villig att byta inkomsten för högre socialt ansvarstagande. Det skulle krävas mer socialt ansvarstagande i yrket för att denna individen skulle byta inkomst jämfört med en individ med brantare indifferenskurva.

Individen med brantare indifferenskurva än i figur 1 nedan skulle istället lättare byta inkomst för ett yrke med högre grad av socialt ansvarstagande.



Figur 1. Jämviktskvantitet för inkomst och socialt ansvarstagande. Frank (1996)

¹ Frank använder ordet *Ability* och syftar på humankapital som exempelvis erfarenhet och utbildning.

Med hjälp av modellen argumenterar Frank att då kvinnor i högre utsträckning än män söker sig till yrken som innebär högre grad av socialt ansvarstagande och därmed lägre inkomst, så bidrar könsskillnader i altruism till könsskillnader i lön.

2.2 Altruism

Altruism har inom beteendekonometri definierats olika snävt. Exempelvis definierar Murphy och Ackermann (2014) en altruistisk individ som en individ som vill maximera en annan individs nytta. I uppsatsen kommer altruism istället att definieras i linje med Bell och Kenneys (2009) definition då den fångar grader av altruism.

Bell och Keeney (2009) benämner en altruistisk individ som en individ som tar hänsyn till en annan individs nyttofunktion i sin egna nyttofunktion. Dvs. individen får ökad nytta av att andras nytta ökar och tvärtom. Individer med en altruistisk nyttofunktion beaktar därför både sin personliga nytta och nyttan för andras välfärd medan en individ som endast tar hänsyn till sin egen nytta har enligt Bell och Keeney en egoistisk nyttofunktion. Dvs. att individen har en låg grad av altruism då individen inte bryr sig om andras nytta.

I uppsatsen kommer grad av altruism mätas huvudsakligen genom två mått, diktatorspelet och jobbattribut.

2.3 Diktatorspel

Diktatorspelet är en del av spelteorin och går ut på att testa hur en individ fördelar en summa pengar mellan sig själv och andra individer. Fördelaren bestämmer hur pengarna fördelas och mottagaren kan inte påverka utfallet, fördelaren kallas således för diktatorn. Spelet går ut på att testa individens altruistiska preferenser genom att titta på hur mycket individen väljer att behålla själv och hur mycket individen ger bort. För att individen inte ska göra sitt val utifrån externa faktorer som exempelvis status, rädsla och rykte är individen anonym. Genom att eliminera de externa faktorerna så framkommer det tydligare att individen ger pengar på grund av just altruism. (Jacobsson 2005, 75)

I följande uppsats kommer i första hand diktatorspelet att användas för att mäta graden av altruism. En fullt rationell individ kommer behålla hela summan i diktatorspelet själv, vilket tyder på att individen har en väldigt låg grad av altruism. Ger individen istället bort hela summan är individen i allra högsta grad altruistisk, detta anses dock inte vara fullt

rationellt (Bekkers, 2007). Tre utlottade respondenter kommer att få ett genomsnitt av sina fördelningar förverkligade för att diktatorspelet inte ska vara fullt hypotetiskt.

2.4 Altruism och jobbattribut

Det kan tänkas vara svårt att fånga individers underliggande altruistiska preferenser. Förutom diktatorspelet kommer därför jobbattribut att användas för att mäta graden av altruism eftersom måtten kan antas fånga olika aspekter av altruism. I diktatorspelet förväntas inte individerna att påverkas av externa faktorer, exempelvis hur individen själv uppfattas som person. Medan man vid val av yrke omedvetet kan söka sig till ett viss yrke för att uppfattas på ett viss sätt. Fortins (2006) studie, bland många andra (se t.ex. Frank, 2004; Choi 2017), använder jobbattribut som mått på altruism. I Fortins studie studerade hon bland annat hur sista års gymnasieelever ställer sig till olika jobbattribut. I enkäten ställdes frågor angående vad som är viktigt i livet och i karriären tillsammans med en grupp kontrollfrågor. Eleven fick svara "inte viktigt", "ganska viktigt" och "väldigt viktigt" på hur viktigt varje jobbattribut ansågs vara. Hon granskade sedan hur många procent av killarna och tjejerna som svarat "väldigt viktigt" på varje attribut. Fortin fokuserade främst på attributen "Tjäna mycket pengar" och "Möjligheten att bli en ledare" samt "Möjlighet att hjälpa människor eller bidra till samhället" och "Möjligheten att jobba med människor hellre än saker" för att bedöma om respondenten svarade altruistiskt eller inte.

I denna uppsats kommer en liknande kategorisering att användas för att mäta altruism med hjälp av jobbattribut. En individ som får maxpoäng i jobbattribut har rankat de altruistiska attributen överst och en individ som får lägst poäng i jobbattribut har rankat de altruistiska attributen längst ner.

3. Tidigare forskning

3.1 Yrkespreferenser

Att kvinnor och män arbetar inom olika yrken och har olika befattningar har framhållit som en av de viktigaste orsakerna till löneskillnaden mellan könen i Sverige. De yrken där kvinnor är överrepresenterade tenderar även att vara yrken med lägre lön. Vidare är kvinnor underrepresenterade i chefspositioner. År 2014 var andelen kvinnliga chefer i Sverige 37 procent (Regeringskansliet, 2017).

Daymont och Andrisani (1984) har försökt kartlägga vilka faktorer kvinnor och män anses viktiga när de gör sina yrkesval och huruvida dessa preferenser kan förklara löneskillnaderna. Genom sin studie utförd i USA har de funnit att majoriteten av männen i deras urval angav att lönen samt möjligheten till att i framtiden inta en ledarposition i yrkessammanhang var betydande faktorer. Forskarna menar att dessa attribut är till synes traditionellt manliga och är i enlighet med samhällsförväntningar om att män ska vara bestämda och dominanta. Till skillnad från männen framhöll kvinnorna i urvalet att möjligheten att hjälpa andra eller bidra till samhället var betydande faktorer. Det var även viktigare för kvinnorna att få möjligheten att i framtiden få jobba med människor hellre än materiella ting jämfört med männen. Studien visar även att det finns skillnader i hur kvinnor och män förbereder sig inför arbetslivet genom att de väljer olika studieinriktningar efter gymnasiet. Män valde i större utsträckning ämnen som företagsekonomi, ingenjörsutbildningar och liknande medan kvinnor i högre utsträckning valde humanistiska inriktningar, hälso- och sjukvård och ämnen som biologi. Resultatet visar att det finns en tydlig distinktion mellan vad de båda könen uppfattade som viktiga faktorer när utbildnings- och yrkesval görs. Studien finner även att dessa jobbattribut premieras olika på arbetsmarknaden. De finner att arbetsmarknaden i större utsträckning medför positiva monetära belöningar till både kvinnor och män som lägger stor vikt vid de traditionellt manliga attributen. Samtidigt kan inte en sådan belöning ses för de individer som framhöll att det var viktigt att få möjligheten att hjälpa andra – istället finns indikationer på att män som ansåg detta som viktigt, liksom kvinnor möter nedgång i lönen när de senare etablerade sig på arbetsmarknaden.

3.2 Fördelning i diktatorspel

Ett flertal tidigare studier har visat att individer inte enbart agerar rationellt utan att individer i någon mån har sociala preferenser och att det påverkar individers beteenden. Diktatorspelet är en vanligt förekommande metod för att mäta graden av altruism (se t.ex. Eckel och Grossman, 1998; Andreoni och Vesterlund, 2001; Chowdhury, Jeon och Saha, 2017; Hoffman, McCabe, Shachat och Smith, 1994). Eckel och Grossman (1998) finner att kvinnor tenderar att ge bort en större summa i diktatorspelet jämfört med män. Liknande resultat framgår i Kamas, Preston och Baums (2008) studie utförd i USA. Även där kunde det observeras att kvinnor var mer generösa.

I en litteratursammanställning gjord av Croson och Gneezy (2009) konstateras det dock att det är svårt att fastställa i vilken omfattning det finns systematiska skillnader mellan kvinnors och mäns sociala preferenser. Resultaten från diktatorspelet varierar mellan olika studier och författarna tror att det kan ha sin förklaring i att kvinnor och män är olika känsliga för hur studierna har utformats och hur experimenten är upplagda. Författarna argumenterar för att framför allt kvinnor är mer känsliga för i vilken kontext fördelningen sker i.

Ett intressant resultat återfinns i Andreoni och Vesterlunds (2001) studie. Forskarna finner där att båda könen är lika generösa i genomsnitt. Kvinnor tenderar dock att vara mer generösa när det är dyrt att ge, medan män är mer generösa när det är billigt att ge. Det tyder på att kvinnor lägger större vikt vid en jämn fördelning medan män tar mer hänsyn till effektiviteten och att maximera det totala utfallet.

I en pågående studie finner Klinowski (2018) i enlighet med ett flertal tidigare studier att kvinnor tenderar att föredra en jämn fördelning vid diktatorspelet. Dock finner studien indikationer på att kvinnor är mer benägna att avbryta transaktionen innan det sker om möjligheten ges och om detta kan ske utan att det upptäcks. När hänsyn tas till den aspekten visade resultatet att kvinnor och män inte alls skiljer sig särskilt mycket i vad de faktiskt vill ge. Vad det beror på är inte helt klart, men en förklaring kan enligt Klinowski vara att kvinnor möjligen drivs av icke-vinstgivande motiv där det inte är den monetära vinsten som avgör hur mycket individen väljer att donera. Istället tror Klinowski att vissa kvinnor donerar motvilligt för att uppfylla sina egna eller mottagarens förväntningar. Därav agerar kvinnor mer generöst såvida inte möjligheten ges att i efterhand agera självisk och detta kan ske diskret.

Diktatorspelet har använts i ett flertal andra studier än ovanstående redogörelse. Det finns även ett antal olika varianter på hur diktatorspelet har utformats. Som Croson och

Gneezy (2009) konstaterar så varierar resultaten mellan olika studier och det är därför svårt att dra för generella slutsatser om huruvida kvinnor och män skiljer sig i frågan om altruism.

4. Metod

4.1 Urval

Enkäten har utförts av respondenter som går på gymnasiet på antingen Ekonomi-, Naturvetenskaps- eller Samhällsvetenskapsprogrammet. Till en början inkluderades Teknikprogrammet, men då inga observationer för dessa programelever kunde samlas in fick programmet uteslutas. Anledningen till att just dessa program valdes var för att vi ville kolla på högskoleförberedande program eftersom det är yrken som kräver akademisk utbildning som förväntas ha en relativt högre lön och där lönespridningen är större. Begränsningar gjordes till de fyra populäraste programmen, både vad gäller ansökningar och antal elever, därav uteslöts Estet- och Humanistiska programmet (Skolverket, 2017).

Genom att låta gymnasieelever svara på enkäten minskar risken för att de sedan tidigare är bekanta med diktatorspelet. Det i sin tur minskar risken för att respondenten svarar utefter vad de tror att enkäten handlar om. Exempelvis är det mer socialt accepterat att vara altruistisk snarare än självisk, vilket kan leda till att respondenten ger bort mer än vad den kanske egentligen vill (Bekkers, 2007).

Eftersom det har varit svårt att fastställa huruvida graden av altruism beror på att individer som är mer altruistiska drar sig till vissa typer av yrken eller om själva yrket i sig ökar individens grad av altruism kan vi genom att låta gymnasieelever delta i enkäten till viss del utesluta det senare alternativet.

Respondenterna rekryterades genom att vi kontaktade företrädare för gymnasieskolor runt om i Sverige för att få tillstånd att utföra enkätundersökningen på deras skolor. Ett flertal avböjde. Det blir således ett icke-sannolikhetsurval, vilket innebär att vi inte vet något om hur sannolikheten för en individ ser ut för att komma med i stickprovet. Det innebär att uppsatsens slutgiltiga resultat inte kan generaliseras. Respondenterna i undersökningen är därmed inte representativa. Urvalet kan ses som ett bekvämlighetsurval då enkätundersökningen fick utföras på de som fanns tillhanda. (Eliasson 2013, 49-50)

4.2 Insamling av data

Enkäten utfördes på sex olika skolor där totalt 155² elever svarade. Enkäten var elektronisk och har genomförts via datorer, surfplattor eller mobiltelefoner. Totalt innefattade enkäten 16 frågor. På en av skolorna svarade respondenterna på lektionstid där även vi var på plats, på två skolor i skolans korridor och de två resterande utförde lärarna själva med eleverna med hjälp av länk till enkäten. Fördelen med att respondenterna utförde enkäten på lektionstid var att de inte hann integrera med varandra. De hade därför inte möjlighet att diskutera syftet med enkäten sinsemellan och det är därmed enklare för oss att säkerställa att enkäten genomfördes individuellt utan påverkan från personer i omgivningen.

När rekryteringen skedde i skolans korridorer samlades oftast en stor grupp individer runt oss samtidigt. Det var därför inte helt klart om respondenterna som svarade i den här miljön faktiskt kände sig helt anonyma eller om respondenternas svar skulle vara detsamma om möjligheten fanns att svara på enkäten i en annan miljö. För att kontrollera detta användes variabeln *Klassrum*. Eftersom effekten av resterande variabler inte förändrades i någon större mån när *Klassrum* inkluderades i modellerna uteslöts variabeln från slutanalysen.

Fördelen med att lärarna kunde genomföra enkäten själva med eleverna var att fler skolor hade möjligheten att delta under den tidsram som gavs, dock kunde vi inte svara på eventuella frågor som respondenterna hade eller säkerställa att enkäten gick rätt till.

4.3 Enkätens utformning

Enkäten som besvarades bestod huvudsakligen av fasta svarsalternativ. Undantag fanns då eleverna hade möjlighet att komplettera med egna svar i de fall svarsalternativen inte räckte. Alternativet gavs för att säkerställa att vi fick en så rättvis bild av respondenten som möjligt.

4.3.1 Diktatorspelets utformning

Enkäten inleddes med diktatorspelet där respondenterna fick i uppgift att fördela 100 kr³ mellan sig själv och en mottagare. Respondenterna fick fördela pengarna i fem scenarier med olika mottagare: en annan elev, en valfri välgörenhetsorganisation, en person i fattigdom i Sverige, en person i fattigdom i ett utvecklingsland och en långtidssjukskriven person.

² Totalt exkluderades 27 svar från resultatet och analysen. 17 som svarade på enkäten tillhörde inte det önskade urvalet, utan läste på andra program. En respondent exkluderades då könstillhörigheten inte kunde kategoriseras. Resterande nio uteslöts för att yrkesvalen inte kunde kategoriseras.

³ Summan valdes då \$10 är vanligt förekommande i tidigare utförda diktatorspel (se t.ex. Eckel och Grossman, 1996; Andreoni och Vesterlund, 2001; Hoffman et al. 1994)

Som nämns i teorin finns det inga incitament för individen att ge pengar till mottagaren om individen är fullständigt rationell. Istället bör individen behålla hela summan själv vid diktatorspel som utförs anonymt. Genom att observera att individen trots det faktiskt väljer att ge en del eller hela summan kan det vara en indikation på altruistiska preferenser (Hoffman et al. 1994; Eckel och Grossman 1996). I uppsatsen beräknas därför graden av altruism utifrån respondenternas valda fördelning i diktatorspelet, som behandlas som en kontinuerlig variabel i våra modeller. Förutom att mottagaren ändras för varje scenario är allt annat oförändrat. Anledningen till att fem olika mottagare inkluderas är dels för att alla har olika inställningar till de olika individerna/organisationerna, men även för att det är svårt att veta om respondenterna uppfattar begreppen lika. Enligt Eckel och Grossman (1996) skiljer sig även summan till mottagaren beroende på om det är till en anonym individ jämfört med en välgörenhetsorganisation. Dvs. hur mycket individen väljer att ge bort beror på mottagaren i spelet. Genom att respondenten ställdes inför flera olika mottagare och att genomsnittet används som ett mått på altruism skapar det förhoppningsvis mindre varians och ökar reliabiliteten på måttet (Eliasson, 2013:14-15).

När respondenten svarade på scenarierna var svarsalternativen standardiserade med hela tiotal från 0 till 100. Beslutet om standardiserade svarsalternativ togs för att minska risken för missförstånd. Om respondenten själv hade kunnat fylla i hur mycket som skulle ges bort fanns risken att respondenten av misstag skulle skriva fel summan än den respondenten hade tänkt, alternativt fylla i mer än 100 kr. Det skulle innebära en risk för att ännu fler observationer skulle behövas uteslutas. Beslutet om att använda hela tiotal togs för att göra det tydligt och strukturerat. Alternativet att istället använda hela ental skulle innebära mer precisa och riktiga svar, dock skulle 100 svarsalternativ kunna uppfattas som rörigt och svåröverskådligt.

Anledningen till att diktatorspelet används som ett mått på altruism är att det är enkelt för respondenten att förstå och inga utrymmen lämnas för missförstånd (Jacobsson 2005, 157). Samtidigt är det en beprövad metod som är vanligt förekommande i tidigare studier (se t.ex. Hoffman et al. 1994, Eckel och Grossman 1996). Respondenten är anonym för mottagaren vilket bidrar till ett ärligare svar då man inte påverkas av externa faktorer (Jacobsson, 2005).

4.3.2 Jobbattribut och yrkesval

Den andra delen i enkäten rörde respondentens yrkesval. Här fick respondenten först rangordna sex olika jobbattribut där det högst rankade jobbattributet var viktigast och det sista jobbattributet var minst viktigt. De olika jobbattributen var: "Hög lön", "Kunna ta eget initiativ", "Att få hjälpa andra människor", "Arbetet bidrar till samhället", "Bra förmåner" och "Att få jobba med människor hellre än saker". Här är alternativen "Få hjälpa andra människor", "Arbetet bidrar till samhället" och "Få jobba med människor hellre än saker" intressanta för uppsatsen och de som är kopplade till altruism. Alternativen är vanligt förekommande vid studier om yrkesval och är vanligtvis sammankopplade med altruistiska värderingar (se t.ex. Frank, 2004; Fortin, 2006; Choi 2017). Beroende på hur respondenten har rankat jobbattributen tilldelas varje respondent en poäng. Alla jobbattribut måste rankas efter preferensordning från vad som anses som viktigast ner till det som anses som minst viktigt. Varje placering i rangordningen tilldelas en poäng mellan ett till sex, varav det viktigaste genererar sex poäng, det näst viktigaste ger fem poäng och motsvarande ner till ett poäng. Eftersom vi endast är intresserade av de altruistiska jobbattributen är det endast dessa poäng som använts för beräkningen. Medelvärdet av de altruistiska jobbattributen blir därmed måttet på altruism. Det innebär att om individen sätter de tre altruistiska alternativen sist blir medelvärdet två, men om individen sätter dem först blir medelvärdet fem. För att underlätta tolkningen av resultatet senare i uppsatsen omskrivs skalan från två till fem till noll till tre. Ett problem med jobbattributen kan vara att det blir väldigt tydligt vilka jobbattribut som är altruistiska och vilka som inte är altruistiska. Om respondenten förstår vad frågan går ut på tenderar respondenten att svara mer altruistiskt än vad man egentligen är, vilket tidigare forskning visar (se t.ex. Bekkers, 2007).

Nästa fråga var vilket yrke respondenten ser sig själv jobba inom om 10 år. Frågan bestod av fasta svarsalternativ med möjligheten att komplettera med ett eget svar om yrket inte fanns med i listan. Detta för att vara helt säkra på att respondenten svarar det specifika yrket denna vill jobba med i framtiden. De nämnda svarsalternativen var endast för att ge respondenten en bild av hur specifikt vi ville att svaret ska vara. Baserat på vilket yrke respondenten väljer tas medellönen fram och används för att approximera respondentens förväntade framtida lön. Medellönerna hämtas från Statistiska centralbyråns lönesök (SCB, 2016) och yrket som respondenten angivit klassificeras efter Standard för svensk yrkesklassificering 2012 (SCB, 2014). Lönerna som används är månadslöner i brutto och uppräknade till heltid.

Här ställdes även frågan vilket yrke respondentens respektive vårdnadshavare har. Frågan ställs för att kontrollera om respondenten söker sig till samma yrke som någon av ens vårdnadshavare. Eftersom det endast var 14 respondenter som angav samma yrke som minst en av sina vårdnadshavare togs de två variablerna bort från slutanalysen.⁴

4.3.3 Bakgrundsfrågor

Den näst sista delen i enkäten bestod av sex stycken bakgrundsfrågor. Den första frågan handlade om vilket program respondenten gick. Det för att säkerställa att alla som svarade på enkäten faktiskt tillhörde det urvalet som valts. De respondenter som inte gick något av de önskade programmen exkluderades från analysen enligt på förhand specificerade bestämmelser. Andra frågan är vilket läsår respondenten är inne på vilket kontrolleras för i regressionerna.

Eftersom frågan om kön är en betydande del av den här uppsatsen valdes könsfrågan att placeras långt bak i enkäten. Det för att försöka undvika att respondenterna "primades" till att undermedvetet svara i enlighet med den stereotypiska bilden av vad som är typiskt manligt alternativt kvinnligt (Steele och Ambady, 2006; Boshini, Muren och Persson, 2012).

I analysen mäts könsvariabeln som en binär variabel. Dock vet vi att alla respondenter inte identifierar sig själva som kvinna eller man. I enkäten återfanns därför ett tredje alternativ där respondenterna hade möjligheten att kryssa i "Annat". Det var en respondent som svarade "Annat", denna exkluderas således från analysen.

Därefter följde en fråga om var respondenterna är uppväxta. Det utgör en kontrollvariabel⁵ i analysen och delas in i enlighet med Sveriges kommuner och landstings (SKL) definition på storstäder. Storstäder definieras således som "kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten" (SKL, 2017). Enligt definitionen utgör Stockholm, Göteborg och Malmö storstäderna i Sverige. Eftersom variabeln inte gav någon större effekt togs den bort från den slutliga analysen.

Respondenten fick sedan svara på om denne utförde enkäten i klassrummet eller i skolans korridorer för att kunna kontrollera om svars miljön har någon påverkan. Som tidigare nämnt exkluderades variabeln från den slutliga analysen.

I den sista frågan ställdes en kontrollfråga som löd: "Vad tror du studien handlade om?", vilket inte inkluderas i analysen. Eftersom kön är en central del av uppsatsen ställdes

⁴ I en föranalys används variablerna. Inga av variablerna var signifikanta.

⁵ Variabeln var tänkt som en binär variabel och antog en etta om respondenten var från en storstad, annars en nolla.

frågan för att säkerställa att respondenterna inte har uppfattat att enkäten handlade om könsskillnader. Det var ingen respondent som angav att de trodde att enkäten handlade om något könsrelaterat. Således är risken liten för att respondenterna "primades" när de svarade på enkäten. Om det mot förmodan hade varit respondent som hade nämnt något om könsskillnader eller närliggande hade dessa observationer tagits bort från analysen.

4.3.4 Utlottning

För att diktatorspelet i viss mån ska vara incitamentbaserat snarare än hypotetiskt har vi valt att tre slumpmässiga respondenter ska få sin fördelning förverkligad. Genom att utföra utlottningen ökar sannolikheten att svaren står sig i verkligheten. Respondenterna informeras om utlottningen innan de svarar på enkäten och det framgår även av enkätens förstasida. I enkätens avslutande del ombads därför respondenten att välja vart pengarna ska skänkas om deras svar lottas ut. Därefter får respondenten fylla i sitt mobilnummer som används till att överföra den resterande summan, om respondenten har valt att behålla en del av summan själv.

4.3.5 Begränsningar

En av de viktigaste begränsningarna med uppsatsen är att ingen uppföljningsstudie görs på deltagarna. Det hade varit önskvärt att följa upp respondenterna för att göra en liknande studie i framtiden, då de verkliga lönerna kan observeras. Eftersom det finns många faktorer som påverkar vilket yrke individen i framtiden faktiskt kommer att arbeta med kan resultatet i första undersökningen bli missvisande. En uppföljningsstudie skulle därför ge resultat som bättre återspeglar verkligheten.

Eftersom slutanalysen innefattar få observationer och urvalet baseras på ett icke-sannolikhetsurval kan vi inte utifrån vårt resultat dra generella slutsatser om gymnasieelever i allmänhet i Sverige. För få observationer innebär även att vissa kontrollvariabler har uteslutits från slutanalysen. Detta i de fall kontrollvariabeln är binär och endast ett fåtal respondenter ingår i kategorin. Antalet observationer kan även påverka resultatet på så sätt att vissa variabler inte når upp till signifikansnivån. Det är därför viktigt att komma ihåg att försiktighet bör iakttas när slutsatser dras utifrån resultatet.

Det finns även ett flertal kontrollvariabler som kan påverka resultatet som inte har inkluderats i slutanalysen. B.la. socioekonomisk bakgrund, elevens betyg, elevens förmåga

och liknande variabler som påverkar framtida yrkesval. Variablerna har inte kontrollerats för p.g.a. tidsramen men framförallt för att en avvägning har gjorts mellan längden på enkätundersökningen och genomtänkta svar. En längre enkätundersökning skulle förmodligen innebära färre antal observationer men även mindre trovärdiga svar. Genom att inte ha med dessa variabler kan det mycket väl ge upphov till omitted variable bias vilket återigen innebär att resultatet bör tolkas restriktivt. Vi kan därmed inte estimerar den exakta effekten av våra respektive variabler utan kan endast försöka utläsa huruvida variablernas effekt är positivt eller negativt korrelerad med den förväntade framtida lönen.

När den förväntade framtida lönen togs fram användes medellönen. Medianlönen skulle dock vara ett bättre mått för genomsnittsbefolkningen eftersom eventuella extremvärden inte påverkar medianlönen. Medellönen visar en högre lön i många yrken då extremvärdes tas med i beräkningen (Strand, 2015). Detta var dock inte möjligt då medianlönen inte kunde hittas för samtliga yrken på SCB eller likvärdig källa.

5. Etiska överväganden

Eftersom enkätundersökningen utfördes av gymnasieelever kan det antas att de flesta av dessa ännu inte är myndiga. Eleverna kan dock anses vara mogna nog att själva besluta huruvida de vill delta eller inte, samt förstå innebörden av deltagandet.

Vidare har företrädare från olika skolor kontaktas för tillåtelse att utföra enkäten. Enkätundersökningarna som utfördes i skolans korridorer innebar ett explicit samtycke från deltagaren eftersom vi i varje enskilt fall ställde frågan om de ville delta eller inte. Vi var även noga med att inte på något sätt pressa, tjata eller övertala eleverna till deltagande. I de fall då enkäten har utförts i klassrummen kan det ha inneburit att elever i vissa fall inte har givit ett explicit samtycke om att delta och möjligheten finns att vissa inte kände att deltagandet var helt frivilligt. Det första som framgår av enkäten är dock att deltagarna när som helst kan avbryta. Vi försökte även på ett så tydligt sätt som möjligt kommunicera att det var helt frivilligt att delta.

I och med att eleverna får skriva i sina mobilnummer i slutet av enkäten bryts anonymiteten. Syftet med mobilnumret är att använda numret till en eventuell utbetalning, vilket framgår av enkätens förstasida. Det nämns även i samband med att de skriver i mobilnumret. Lämnandet av mobilnumret är helt frivilligt och vi garanterar att vi inte under några omständigheter missbruka denna informationen.

6. Bearbetning av data

För att analysera insamlad data utförs huvudsakligen Wilcoxon rank-sum (Mann-Whitney) test. Testet är ett icke-parametriskt test och är passande eftersom det jämför två populationer, vilket är syftet med uppsatsen. Wilcoxon gör inga antaganden om att data är normalfördelad (Field 2013, 214-219; Jaggia och Kelly 2013, 610). Som framgår av diagram 1 är varken variablerna *lön*, *diktatorspelet* eller *jobbattributen* normalfördelade.

Diagram 1. Histogram Löner

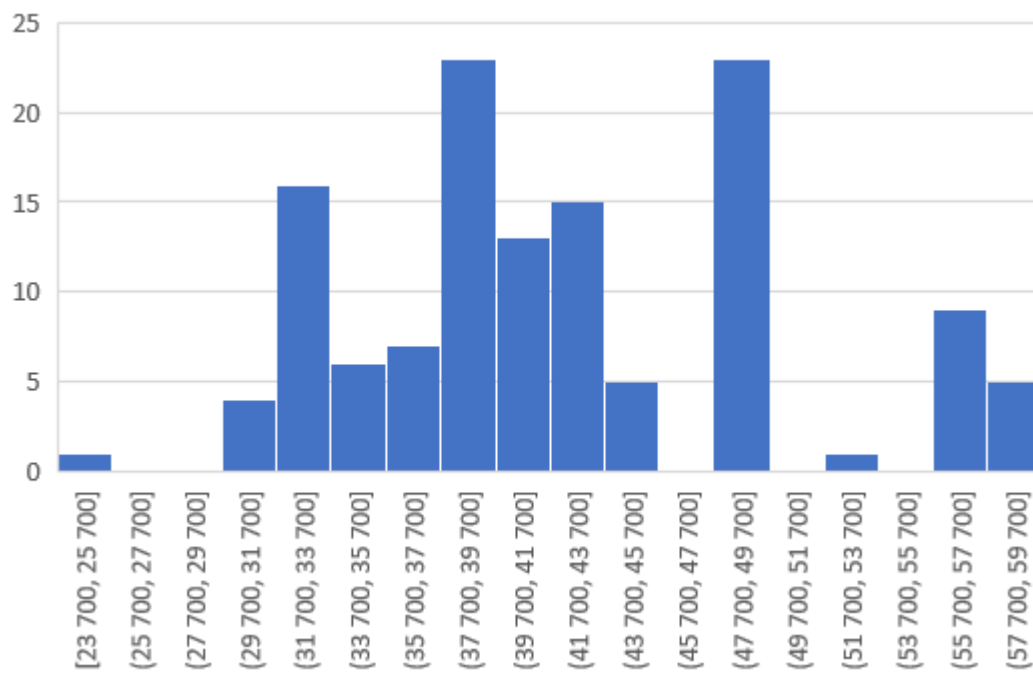


Diagram 2. Histogram Diktatorspelet

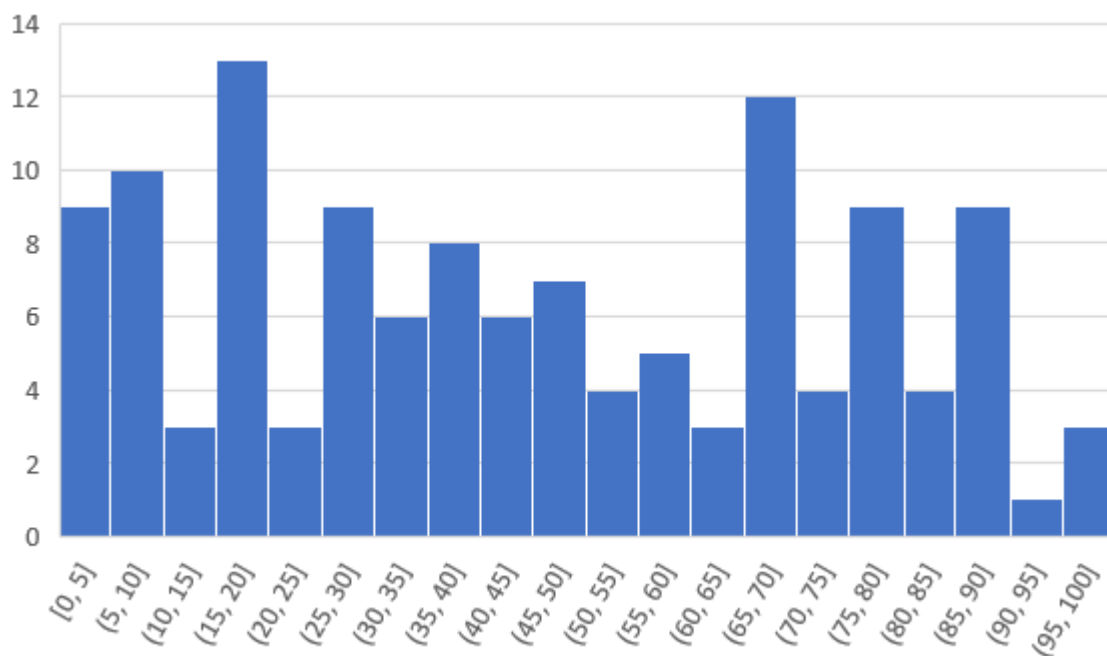
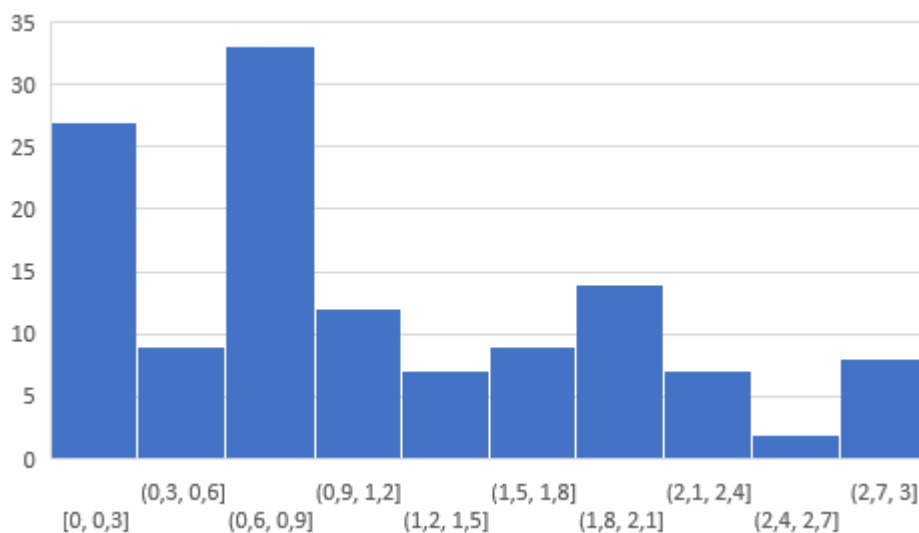


Diagram 3. Histogram Jobbattribut



Först utförs Wilcoxon rank-sum för att se om det finns skillnader i den förväntade framtida lönen mellan kvinnor och män. Därefter utförs testet för att se om skillnader finns i hur kvinnor och män agerar i diktatorspelet och slutligen för att se om skillnader finns i hur kvinnor och män värderar olika jobbattribut.

Trots relativt få observationer och icke-normalfördelad data har vi valt att använda oss av OLS för att mäta hur variablerna korrelerar med varandra. Jämfört med Wilcoxon rank-

sum test tar OLS även hänsyn till ett flertal andra variabler utöver kön och altruism för att se om det är något mer som kan påverka utfallet.

Följande regression analyseras för att se om samband finns mellan agerande i diktatorspelet och förväntade framtida lön:

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + U \quad (\text{OLS1})$$

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{diktatorspel} + U \quad (\text{OLS2})$$

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{diktatorspel} + \beta_3\text{diktatorspel}*\text{kvinna} + U \quad (\text{OLS3})$$

$$\begin{aligned} \text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{diktatorspel} + \beta_3\text{diktatorspel}*\text{kvinna} \\ + \beta_4\text{ekonomi} + \beta_5\text{natur} + \beta_6\text{år1} + \beta_7\text{år2} + U \end{aligned} \quad (\text{OLS4})$$

Vårt andra mått på altruism är jobbattribut. Vi byter därför ut diktatorspelet mot jobbattributen för att se om samband finns mellan jobbattribut och förväntad framtida lön:

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{jobbattribut} + U \quad (\text{OLS5})$$

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{jobbattribut} + \beta_3\text{jobbattribut}*\text{kvinna} + U \quad (\text{OLS6})$$

$$\begin{aligned} \text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{jobbattribut} + \beta_3\text{jobbattribut}*\text{kvinna} \\ + \beta_4\text{ekonomi} + \beta_5\text{natur} + \beta_6\text{år1} + \beta_7\text{år2} + U \end{aligned} \quad (\text{OLS7})$$

Eftersom vi vill inkludera diktatorspelet och jobbattribut som mått på altruism i samma regression kontrolleras först korrelationen mellan variablerna för att säkerställa att variablerna inte korrelerar i för hög grad. Som ovan nämnt är variablerna inte normalfördelade och därför används Spearmans korrelationskoefficient som är icke-parametriskt och inte kräver att data är normalfördelad (Cortinhas och Black, 2014).

Därefter testas följande regressioner då det kan antas att diktatorspel och jobbattribut fångar olika aspekter av altruism:

$$\begin{aligned} \text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinna} + \beta_2\text{diktatorspel} + \beta_3\text{jobbattribut} + \beta_4\text{diktatorspel}*\text{kvinna} + \\ \beta_5\text{jobbattribut}*\text{kvinna} + U \end{aligned} \quad (\text{OLS8})$$

$$\text{lön} = \beta_0 + \beta_1\text{kvinn} + \beta_2\text{diktatorspel} + \beta_3\text{jobbattribut} + \beta_3\text{diktatorspel}*\text{kvinn} + \beta_4\text{jobbattribut}*\text{kvinn} + \beta_5\text{ekonomi} + \beta_6\text{natur} + \beta_7\text{år1} + \beta_8\text{år2} + U \quad (\text{OLS9})$$

Variabeln *lön* anger respondentens förväntade framtida lön. För att få fram respondentens förväntad framtida lön utgår vi från det yrke som respondenten angett att den vill arbeta med i framtiden. Därefter tas yrkets medellön fram. *Kvinn* är en binär variabel som antar värdet ett om individen är kvinna och värdet noll om individen är man. *Diktatorspel* är en kontinuerlig variabel som mäter graden av altruism beroende på hur respondenten har svarat i diktatorspelet. Även *Jobbattribut* är en kontinuerlig variabel som mäter altruistiska preferenser och baseras på hur respondenten har rangordnat olika jobbattribut. Totalt återfinns sex jobbattribut som respondenten får rangordna varav tre av dessa klassificeras som altruistiska. Beroende på hur dessa ha rangordnats tilldelas varje respondent en viss poäng. Ju högre poäng, desto högre grad av altruism.

Därefter följer ett antal kontrollvariabler. Respondenter som läser på antingen Ekonomiprogrammet, Naturprogrammet eller Samhällsprogrammet återfinns i urvalet. Det angivna programmet tilldelas en etta om individen läser på programmet, annars en nolla. I regressionen är variabeln *Samhällsprogrammet* referensgrupp. Det kontrolleras även för vilket läsår respondenterna går. Variabeln *Läsår1* antar värdet ett om respondenter går första året på gymnasiet, annars noll. Likadant för variabeln *Läsår2* och *Läsår3*. Variabeln *Läsår3* används som referensgrupp.

På slutet följer även en interaktionsvariabel som visar huruvida effekten av altruism påverkar kvinnor och mäns förväntade framtida lön lika.

7. Resultat

7.1 Löneskillnader

Resultatet från vårt urval visar att männen i våra observationer i genomsnitt kommer att få en förväntad framtida lön på 46 425 kr. Kvinnorna i våra observationer får en genomsnittlig förväntad framtida lön på 40 083 kr, vilket totalt är 13.66 % lägre än männen innan hänsyn tas till andra faktorer än kön.

Med Wilcoxon rank-sum testas nollhypotesen att kvinnor och män i genomsnitt får samma förväntad framtida lön. Testet genererar ett p-värde som är statistiskt signifikant på en 10% signifikansnivå. Därmed kan nollhypotesen förkastas och kvinnor och män förväntas inte få samma genomsnittliga lön i framtiden.

Tabell 1. Genomsnittligt förväntad framtida lön för kvinnor och män

<i>Kön</i>	<i>Medelvärde</i>
<i>Man</i>	46 425
<i>Kvinna</i>	40 083
<i>Wilcoxon rank-sum (Mann-Whitney)</i>	p-value = 0.0000

I det efterföljande avsnitten presenteras resultatet över om altruism kan förklara en del av den förväntade löneskillnaden mellan kvinnor och män. I det första avsnittet används diktatorspelet som mått på altruism. I avsnittet efter testas samma regressioner utan diktatorspelet och med jobbattribut som mått på altruism. Genom hela resultatet kommer en signifikansnivå på 10% användas på grund av litet urval.

Eftersom det kan antas att de två variablerna fångar olika aspekter av altruism testas slutligen en regression med både diktatorspel och jobbattribut. Variablerna ger en Spearman korrelationskoefficient på $r_s = 0,4164$, vilket indikerar att korrelationerna mellan variablerna inte är allt för stor. Båda variablerna bör därmed kunna inkluderas i samma regression utan att det föreligger kollinearitet.

7.2 Diktatorsspel

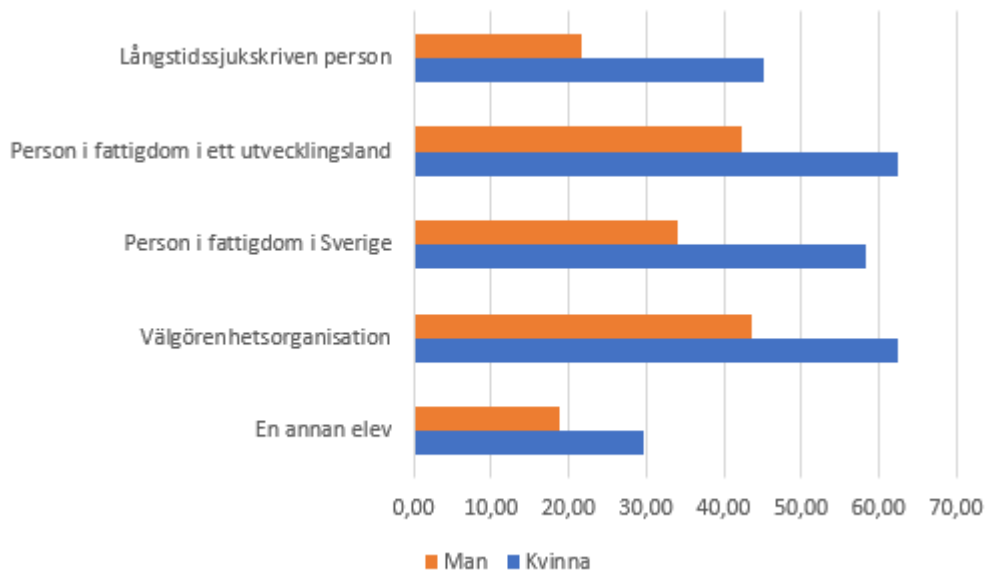
I tabell 2 visas en sammanställning av hur kvinnor och män i genomsnitt har fördelat summan i diktatorspelet. Kvinnorna i vårt urval gav bort i genomsnitt 51,6 kr medan männen i genomsnitt gav bort 32,1 kr vilket ger en skillnad på cirka 19,5 kr. Precis som i Eckel och Grossmans (1998) studie finner vi att kvinnor i genomsnitt är mer generösa i diktatorspelet. Det som kan noteras är att kvinnor i genomsnitt föredrar en jämn fördelning, dvs. att kvinnor i genomsnitt väljer att behålla ungefär lika mycket som de väljer att ge bort vilket stämmer överens med Klinowskis (2018) pågående studie. För att testa om skillnaden är statistiskt signifikant utförs Wilcoxon rank-sum. Testet genererar ett p-värde på 0.0003, vilket betyder att skillnaden mellan hur kvinnor och män fördelar summan i diktatorspelet är statistiskt signifikant på vald signifikansnivå.

Tabell 2. Genomsnittlig fördelning i diktatorspelet

<i>Kön</i>	<i>Medelvärde</i>
<i>Man</i>	32.051282
<i>Kvinna</i>	51.595506
<i>Wilcoxon rank-sum (Mann-Whitney)</i>	p-value = 0.0003

Resultatet visar att när varje diktatorspel för sig observeras så går det att se att kvinnor i genomsnitt väljer ge bort mer oavsett vem mottagaren är jämfört med männen. Det som kan noteras är att både kvinnor och män tenderar att i genomsnitt ge bort minst till en annan elev och mest till en välgörenhetsorganisation. I genomsnitt ger kvinnor 30 kr till en annan elev och män cirka 19,2 kr. Jämfört med hur mycket de väljer att ge till en valfri välgörenhetsorganisation där kvinnor i genomsnitt ger 63,6 kr och män 45,4 kr.

Diagram 4. Genomsnittlig fördelning diktatorspelet



*Tabell över exakta siffervärden återfinns i Appendix

I följande regressioner mäts effekten av diktatorspel och kön på den förväntade framtida lönen. I första regression kan det ses att variabeln kvinna korrelerar negativt med lönen. Kvinnor får 6343 kr mindre i förväntad framtida lön jämfört med männen i våra observationer. Variabeln är statistiskt signifikant på signifikansnivå 10%. För att se om altruism kan förklara en del av löneskillnaden mellan kvinnor och män läggs variabeln *diktatorspelet* med i regression två. Som framgår av tabellen 3 kommer den betydande effekten fortsatt från variabeln *kvinna* och variabeln är signifikant på vald signifikansnivå på 10%. Resultatet visar att diktatorspelet endast har en liten negativ effekt på lönen och variabeln är inte signifikant. I regression tre läggs en interaktionsvariabel till för att se om kvinnor och män påverkas lika av diktatorspelet. Som visas i tabell 3 är effekten i princip obetydlig och variabeln är inte signifikant. *Diktatorspelet* är negativt korrelerad med lönen i båda regressionerna, dock är effekten relativt liten och är dessutom inte statistiskt signifikant. Även om diktatorspelet är negativt korrelerad med lönen och därmed i linje med Franks teori om altruistiska yrken är det svårt att tolka resultatet som annat än att vårt mått på altruism inte går att förklara skillnader i den framtida förväntade lönen mellan kvinnor och män.

I regression fyra testas effekten av kön, diktatorspel och interaktionsvariabeln på lönen där det även kontrolleras för ett antal kontrollvariabler. Variabeln *kvinna* har fortsatt stor effekt på lönen och visar att kvinnor får 6050 kr lägre i förväntad framtida lön jämfört med männen. *Diktatorspelet* har som tidigare, marginell effekt på lönen och är inte statistisk

signifikant. Anmärkningsvärt är att respondenter som läser på Ekonomiprogrammet får 5369 kr högre i förväntad framtida lön jämfört med de som läser på Samhällsprogrammet. De som läser Naturvetenskapsprogrammet får 3580 kr högre i förväntad framtida lön jämfört med de som läser Samhällsprogrammet. Variablerna är signifikanta på vald signifikansnivå. Det kan tyda på att självselektion till yrken sker så tidigt som på gymnasienivå.

Tabell 3. Regression 1-4

Lön	<i>OLS-1</i>	<i>OLS-2</i>	<i>OLS-3</i>	<i>OLS-4</i>
<i>Kvinna</i>	-6342.654*** (1406.785)	-5954.396*** (1521.933)	-5910.779** (2591.321)	-6049.748** (2656.181)
<i>Diktatorspelet</i>		-19.86565 (23.01307)	-18.97914 (55.60699)	-21.85578 (62.14483)
<i>Diktatorspelet*Kvinna</i>			-1.18116 (60.80576)	19.14883 (66.37003)
<i>Ekonomi</i>				5369.341*** (1311.298)
<i>Naturvetenskap</i>				3579.581* (2106.699)
<i>Årskurs 1</i>				2496.631 (1945.783)
<i>Årskurs 2</i>				-1618.062 (1659.705)
<i>Observationer</i>	128	128	128	128
<i>R²</i>	0.1500	0.1551	0.1551	0.2679
<i>_cons</i>	46425.38	47062.1	47033.69	43059.93

Standardfel i parenteserna. Signifikansnivån visas med stjärnor: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

7.3 Jobbattribut

I tabell fyra visas en sammanställning på kvinnors och mäns genomsnittliga poäng på en skala noll till tre från att ha rankat jobbattributen. Här observeras det att kvinnor har fått en högre poäng jämfört med männen. Med ett Wilcoxon rank-sum test är skillnaden statistiskt signifikant på signifikansnivå 10%. Det visar på att kvinnor värderar altruistiska jobbattribut högre än männen och att kvinnor påvisar högre grad av altruistiska preferenser när yrkesval görs.

Tabell 4. Genomsnittlig poäng efter rankade jobbattribut

<i>Kön</i>	<i>Medelvärde</i>
<i>Man</i>	0.8034188
<i>Kvinna</i>	1.164794
<i>Wilcoxon rank-sum (Mann-Whitney)</i>	p-value = 0.0325

För att se om jobbattribut påverkar den förväntade framtida lönen byts variabeln diktatorspelet ut mot variabeln jobbattribut, som är vårt andra mått på altruism. I regression fem kan det ses att variabeln jobbattribut har en negativ effekt på den förväntade framtida lönen, där en extra poäng i jobbattribut innebär en minskning med 1131 kr på den förväntade framtida lönen. Enligt regressionen får kvinnor 5934 kr mindre i förväntad framtida lön jämfört med män. Både variabeln kvinna och jobbattribut är signifikant på en 10% nivå. I regression sex läggs interaktionsvariabeln till vilket minskar den negativa effekten av variabeln *kvinna* på *lön* med mer än hälften, dock är variabeln inte signifikant. Vidare blir variabeln *jobbattribut* positiv vilket innebär att en ökning i jobbattribut för männen i våra observationer medför en ökning i den förväntade framtida lönen med 1972 kr. Dock ser vi att effekten av en ökning i jobbattribut är negativ för kvinnor som då får 2255 kr lägre i förväntad framtida lön. Det tyder på att kvinnor och män påverkas olika av altruistiska preferenser. Genom att se till hela regressionen tyder det på att kvinnor med altruistiska preferenser tenderar att dras till yrken med lägre lön medan män med dessa preferenser tenderar att dras till yrken med högre lön. Löneskillnaden mellan könen är alltså större för individer som uppvisar högre grad av altruistiska preferenser jämfört med löneskillnaden mellan könen där individer uppvisar lägre grad av altruistiska preferenser. Variabeln jobbattribut är inte signifikant. Däremot är interaktionsvariabeln signifikant på vald signifikansnivå.

Regression sju tar hänsyn till kontrollvariablerna och värdena för jobbattribut ändras inte speciellt mycket. Däremot blir variabeln *kvinna* mer negativ och interaktionsvariabeln mindre negativ. Precis som i regression fyra är *Ekonomiprogrammet* signifikant.

Tabell 5. Regression 5-7

Lön	Se OLS-1	OLS-5	OLS-6	OLS-7
<i>Kvinna</i>	-6342.654*** (1406.785)	-5934.038*** (1507.219)	-2254.578 (1958.763)	-2491.602 (2065.077)
<i>Jobbattribut</i>		-1130.725* (671.5918)	1971.792 (1532.72)	1992.531 (1722.821)
<i>Jobbattribut*Kvinna</i>			-4121.443** (1666.787)	-3313.422* (1769.407)
<i>Ekonomi</i>				4878.375*** (1308.304)
<i>Naturvetenskap</i>				2980.969 (2010.403)
<i>Årskurs 1</i>				2231.729 (1847.123)
<i>Årskurs 2</i>				-1574.879 (1626.808)
<i>Observationer</i>	128	128	128	128
<i>R²</i>	0.1500	0.1675	0.2107	0.2963
<i>_cons</i>	46425.38	47333.83	44841.21	41275.57

Standardfel i parenteserna. Signifikansnivån visas med stjärnor: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

7.4 Diktatorspelet och Jobbattribut

I regression åtta kombineras båda måtten på altruism, diktatorspelet och jobbattribut, samt interaktionsvariablerna. Som tidigare observeras en negativ effekt från variabeln *kvinna*. I våra observationer får kvinnor 3709 kr mindre i förväntad framtida lön jämfört med män. Diktatorspelet har fortsatt liten negativ effekt. Som tidigare kan det noteras att män får en positiv effekt på den förväntade framtida lönen av att ranka jobbattribut högre. För män innebär en poängs ökning i jobbattribut en ökning i förväntad framtida lönen med 2345 kr. Emellertid är variabeln inte statistiskt signifikant. För kvinnor innebär istället en poängs ökning i jobbattribut en minskning i förväntad framtida lön med 2307 kr. Interaktionsvariabeln är dessutom signifikant på den valda signifikansnivån.

I den sista regressionen testas samma variabler som i regression åtta men där det kontrolleras för gymnasieprogram och årskurs. Med hänsyn till kontrollvariablerna blir interaktionsvariabeln *jobbattribut*kvinna* mindre negativ medan effekterna från variablerna *kvinna* och *diktatorspelet* blir mer negativa i regression nio. Båda variablerna *jobbattribut* och *diktatorspelet*kvinna* blir mer positiva. Variabeln *kvinna* förklarar därmed mer i regression nio än i regression åtta samtidigt som effekten från jobbattributets interaktionsvariabel minskar.

Tabell 6. Regression 8-9

Lön	<i>OLS-8</i>	<i>OLS-9</i>
<i>Kvinna</i>	-3708.828 (2748.728)	-4167.561 (2861.671)
<i>Diktatorspelet</i>	-41.1949 (46.78759)	-42.70069 (52.62581)
<i>Jobbattribut</i>	2345.265 (1509.289)	2374.502 (1647.449)
<i>Diktatorspelet*Kvinna</i>	53.16413 (54.23111)	61.11402 (57.94963)
<i>Jobbattribut*Kvinna</i>	-4652.543*** (1683.883)	-3927.627*** (1749.022)
<i>Ekonomi</i>		4995.282 (1316.871)
<i>Naturvetenskap</i>		3167.802 (2085.948)
<i>Årskurs 1</i>		2143.981 (1900.304)
<i>Årskurs 2</i>		-1493.14 (1648.317)
<i>Observationer</i>	128	128
<i>R²</i>	0.2169	0.3043
<i>_cons</i>	45861.5	42193.84

Standardfel i parenteserna. Signifikansnivån visas med stjärnor: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Trots att vi tar hänsyn till alla variablerna får vi fortsatt negativ effekt av variabeln *kvinna* på den förväntade framtida lönen. Signifikansen försvinner dock när interaktionsvariabeln *jobbattribut*kvinna* läggs till. Genom samtliga regressioner med interaktionsvariabeln ser vi även att ett högre jobbattribut påverkar kvinnors förväntade framtida lön negativt och är ständigt signifikant trots att fler kontrollvariabler läggs till i regressionerna.

8. Slutsats

Syftet med uppsatsen var att undersöka om det fanns något samband mellan altruism och lönenivån i Sverige. Om ett sådant samband skulle observerats, kunde det då bidra till att förklara löneskillnaderna mellan kvinnor och män?

Resultatet visar att kvinnorna i vårt urval väljer i genomsnitt att ge bort mer i diktatorspelet och tilldelas även i genomsnitt högre poäng efter att ha rangordnat jobbattributen jämfört med männen. Det visar att kvinnorna i våra observationer uppvisar i genomsnitt högre grad av altruism både i hur de agerar i diktatorspelet och när jobbattribut rankas.

Även om ett litet negativt samband kan observeras i regressionerna mellan den förväntade framtida lönen och diktatorspelet, är variabeln inte signifikant i någon regression. Vi finner därmed inga bevis för att agerande i diktatorspelet skulle kunna bidra till att förklara löneskillnaden mellan kvinnor och män.

Det mest intressanta som framgår av resultatet är när jobbattribut används som mått på altruism. Jobbattribut visar till en början negativ effekt. När interaktionsvariabeln läggs till i regressionen blir effekten dock positiv medan effekten från interaktionsvariabeln blir negativ. Det tyder på att kvinnor och män i våra observationer påverkas olika altruism. Kvinnor med altruistiska preferenser förväntas få en lägre framtida lön medan motsatt effekt kan ses för männen.

9. Diskussion

I resultatet kunde vi konstatera att skillnader kunde ses mellan kvinnors och mäns förväntade framtida lön. Kvinnors genomsnittliga förväntade framtida lön är 40 083 kr medan mäns genomsnittliga förväntade framtida lön är 6 342 kr högre. Enligt Medlingsinstitutets rapport från 2017 har löneskillnaden mellan kvinnor och män minskat varje år sedan 2007. Sett till vårt resultat finns det dock indikationer på att minskningen möjligen kommer att avta. Återigen är det viktigt att påminna om att inga generella slutsatser kan dras, men trots det är det fortfarande ett faktum att löneskillnader mellan kvinnor och män har observerats i vårt resultat redan innan dessa elever har etablerat sig på arbetsmarknaden. Det är därför viktigt att förstå orsakerna bakom löneskillnaderna för att på ett effektivt sätt åtgärda problemet.

Genomgående i alla regressioner finner vi att diktatorspelet som ett mått på altruism har en negativ effekt på förväntad framtida lön. Effekten är dock marginell och inte signifikant i någon av regressionerna. Därmed kan vi inte dra några definitiva slutsatser utifrån variabeln. Den bidragande faktorn till detta kan vara för få observationer.

Utifrån Franks teori bör individer med altruistiska preferenser, oavsett kön, möta samma nedgång i lön på arbetsmarknaden. Effekten av jobbattribut på den förväntade framtida lönen (regression fem) är negativ vilket är i linje med Daymont och Andrisani (1984) studie. När interaktionsvariabeln *jobbattribut*kvinnna* läggs till i regressionen visar resultatet istället att män med altruistiska preferenser söker sig till yrken med högre lön medan motsatsen kan observeras för kvinnorna med altruistiska preferenser vilket varken är i linje med Daymont och Andrisanis studie eller Franks teori. Det kan tyda på att männen i våra observationer med altruistiska preferenser, till skillnad från kvinnorna, förväntas premieras på arbetsmarknaden. Om så är fallet och vad det i så fall beror på har vi inom ramen för den här uppsatsen inte haft möjlighet att svara på och vidare forskning krävs på området.

Det går att argumentera att det har med förmåga att göra, som är en viktig del i Franks teori. Teorin utgår från att förmåga är en restriktion i individens nyttofunktion, vilket vi inte har kontrollerat för i undersökningen. Det skulle därmed kunna tänkas att kvinnorna och männen i våra observationer har olika syn på exempelvis framtida utbildning som kan vara en del av individens potentiella förmåga. Om männen förväntar sig en högre utbildning jämfört med kvinnorna och därav förväntas förvärva högre akademiska meriter skulle det därmed innebära att män med altruistiska preferenser har möjlighet till högre lön i framtiden. Det i sin tur skulle kunna förklaras av Kleinjans (2009) studie om att kvinnor och män agerar olika under konkurrens. I studien uppvisar kvinnor större aversion gentemot konkurrens

jämfört med männen vilket leder till lägre utbildningsnivå för kvinnorna. Eftersom utbildningsnivå är en del av individens förmåga skulle det enligt Franks teori innebära en restriktion i individens nyttofunktion. Givet den förmågan individen har kan individen bara uppnå en viss förväntad framtida lön. Om kvinnor förväntar sig en lägre utbildningsnivå jämfört med männen skulle de därmed inte ha möjlighet att uppnå samma lön som lika altruistisk män som förväntar sig en högre utbildning. Det som motsäger Franks teori i vårt resultat är dock att män med högre grad av altruism förväntas få en högre framtida lön än de män med lägre grad av altruism, givet att allt annat är konstant. Det tyder på att altruism av sig självt inte kan förklara löneskillnaden mellan kvinnor och män. Istället kan det finnas andra strukturella förhållanden som bidrar till de observerade löneskillnaderna. Mer omfattande studie krävs om huruvida altruism kan förklara löneskillnaderna, men också om kvinnor och män påverkas olika av altruism och i så fall varför.

Referenser

- Andreoni, J., & Vesterlund, L. 2001. Which is the fair sex? Gender Differences in Altruism. *The Quarterly Journal of Economics*, 116(1): pp. 293-312.
- Bekkers, Rene. 2007. *Measuring Altruistic Behavior in Surveys: The All-or-Nothing Dictator Game*. 1(3): pp. 139-144.
- Bell, D. E., & Keeney, R. L. 2009. Altruistic utility functions for joint decisions. *In The mathematics of preference, choice and order*: pp. 27-38. Springer, Berlin, Heidelberg. doi: https://doi.org/10.1007/978-3-540-79128-7_2
- Boschini, A., Muren, A., & Persson, M. 2012. Constructing Gender Differences in the Economics Lab. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 84(3): pp. 741-752. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2012.09.024>
- Choi, Y. 2017. Work Values, Job Characteristics, and Career Choice Decisions: Evidence From Longitudinal Data. *American Review of Public Administration*, 47(7): pp. 779-796. doi: <https://doi.org/10.1177/0275074016653469>
- Chowdhury, S. M., Jeon, J. Y., & Saha, B. 2017. Gender Differences in the Giving and Taking Variants of the Dictator Game. *Southern Economic Journal*, 84(2): pp. 474-483. doi: [10.1002/soej.12223](https://doi.org/10.1002/soej.12223)
- Cortinhas, C. & Black, K. 2014 [2012]. *Statistics for Business and Economics*. 1st European ed. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd.
- Croson, R., & Gneezy U. 2009. Gender Differences in Preferences. *Journal of Economic Literature*, 47 (2): pp. 448-74. doi: [10.1257/jel.47.2.448](https://doi.org/10.1257/jel.47.2.448).
- Daymont, T. N., & Andrisani, P. J. 1984. Job Preferences, College Major, and the Gender Gap in Earnings. *The Journal of Human Resources*, 19(3): pp. 408-428. doi: [10.2307/145880](https://doi.org/10.2307/145880)
- Eckel, C. C., & Grossman, P. J. 1996. Altruism in Anonymous Dictator Games. *Games and Economic Behavior*, 16(2): pp. 181-191. doi: <https://doi.org/10.1006/game.1996.0081>
- Eckel, C. C. & Grossman P. J. 1998. Are Women Less Selfish Than Men?: Evidence From Dictator Experiments. *The economic journal*, 108(448): pp. 726-735. <https://doi.org/10.1111/1468-0297.00311>
- Eliasson, A. 2013. *Kvantitativ metod från början*. 3:1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.
- Field, A. 2013. *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. 4:1 uppl. London: SAGE Publications.

- Frank, R. H. 1996. What Price the Moral High Ground? *Southern Economic Journal*, 63(1): pp. 1-17.
- Frank, R. H. 2004. *What Price the Moral High Ground?* New Jersey: Princeton University Press.
- Fortin, N. M. 2006. Greed, Altruism, and the Gender Wage Gap. Unpublished manuscript, Department of Economics, University of British Columbia.
<http://econ.arts.ubc.ca/nfortin/Fortinat8.pdf>
- Hoffman, E., McCabe, K., Shachat, K., & Smith, V. 1994. Preferences, Property Rights, and Anonymity in Bargaining Games. *Games and Economic Behavior*, 7(3): pp. 346-380. doi: <https://doi.org/10.1006/game.1994.1056>
- Jacobsson, F. 2005. *Den Barmhärtige Ekonomiten*. 1:1 uppl. Linköping: Unitryck, Linköping Universitet.
- Jaggia, S., & Kelly, A. 2013. *Business Statistics: Communicating with Numbers*. New York, NY : McGraw-Hill/Irwin
- Kamas, L., Preston, A., & Baum, S. 2008. Altruism in individual and joint-giving decisions: What's gender got to do with it? *Feminist Economics*, 14(3): pp. 23-50. doi: [10.1080/13545700801986571](https://doi.org/10.1080/13545700801986571)
- Kleinjans, K. J. 2009. Do Gender Differences in Preferences for Competition Matter for Occupational Expectations? Working paper. *Journal of Economic Psychology*, 30(5): pp. 701-710. doi: <https://doi.org/10.1016/j.joep.2009.03.006>
- Klinowski, D. 2018. *Gender Differences in giving in the Dictator Game: The Role of Reluctant Altruism*. Working paper. Santiago Centre for Experimental Social Sciences Nuffield College, University of Oxford; and Universidad de Santiago de Chile. Tillgänglig: https://davs-econ.github.io/gender_dictator.pdf (Hämtad 2018-05-07).
- Medlingsinstitutet. 2017. *Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2016: Vad säger den officiella lönestatistiken?*. Tillgänglig: http://www.mi.se/files/PDF-er/att_bestalla/loneskilnader/Skillnaden16.pdf (Hämtad 2018-06-06).
- Murphy, R. O., & Ackermann, K. A. 2014. Social value orientation: Theoretical and measurement issues in the study of social preferences. *Personality and Social Psychology Review*, 18(1): pp. 13-41.

Regeringskansliet. 2017. *Kvinnor arbetar i yrken och sektorer med lägre löner*. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/halva-makten-hela-lonen/kvinnor-arbetar-i-yrken-och-sektorer-med-lagre-loner/> (Hämtad: 2018-04-03).

SKL. 2017. *Kommungruppsindelning 2017*. Tillgänglig: <https://skl.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommungruppsindelning.2051.html> (Hämtad: 2018-05-04).

Skolverket. 2017. *Redovisning av uppdrag om uppföljning av gymnasieskolan*. Tillgänglig: https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2Fblob%2Fpdf3766.pdf%3Fk%3D3766 (Hämtad: 2018-05-06).

SOU 2014:81. *Yrke, karriär och lön - Kvinnors och mäns olika villkor på den svenska arbetsmarknaden*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/49baec/contentassets/39a706638f934224959d60bb0c53fa60/yrke-karriar-och-lon---kvinnors-och-mans-olika-villkor-pa-den-svenska-arbetsmarknaden-sou-201481>

Statistiska Centralbyrån. 2016. *Lönesök - Hur mycket tjänar....?*. Tillgänglig: Statistiska Centralbyrån, <https://www.scb.se> (Hämtad: 2018-05-14).

Statistiska Centralbyrån. 2014. Sökfunktion för yrke: SSYK 2012. Tillgänglig: Statistiska Centralbyrån, <https://www.scb.se> (Hämtad: 2018-05-14).

Steele, J. R., & Ambady, N. 2006. "Math is Hard!" The effect of gender priming on women's attitudes. *Journal of Experimental Social Psychology*, 42(4): pp. 428-436. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2005.06.003>

Strand, E. 2015. *Medellönen högre än medianlönen i många yrken*. Statistiska Centralbyrån. 2015:83. <https://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Medellonen-hogre-an-medianlonen-i-manga-yrken/> (Hämtad: 2018-05-29)

Appendix

Bilaga 1

Enkätundersökning

Hej!

Tack för att du ställer upp. Genom att fylla i denna 5-10 minuters enkät har du möjlighet att vara med om en utlottning av en summa pengar upp till 100 kr. Du får avbryta enkäten när du vill. Genom hela enkäten är du anonym, i slutet kan du själv välja om du vill skriva i ditt mobilnummer för att kunna delta i utlottningen, detta är självklart frivilligt.

Vid lämnandet av ditt mobilnummer kommer du inte längre att vara anonym. Mobilnumret kommer endast att användas vid en eventuell utbetalning av pengar.

Fördelning av pengar

Du kommer nedan att ställas inför fem olika scenarier. I varje scenario kommer du att få möjlighet att fördela 100 kronor mellan dig och en annan individ/organisation. När alla svar från enkätundersökningen är insamlade kommer det ske en slumpmässig utlottning där tre personers val kommer att förverkligas. Pengarna skickas till nämnd person/organisation med information kring studien och varför personen fått pengarna. Du får resterande av de 100 kronorna som du valt att behålla. Du är helt anonym för mottagaren och hen kommer inte veta vilka alternativ du har valt mellan.

Hur skulle du fördela pengarna i följande scenarier? Det finns inga rätt eller fel svar, välj det alternativ som du föredrar.

1. Scenario A

Frågeinstruktioner: Om ditt val skulle lottas ut för att förverkligas enligt instruktionerna ovan, hur mycket av de 100 kronorna ger du till en annan elev?

- 0 kr 10 kr 20 kr 30 kr 40 kr 50 kr 60 kr
 70 kr 80 kr 90 kr 100 kr

2. Scenario B

Frågeinstruktioner: Om ditt val skulle lottas ut för att förverkligas enligt instruktionerna ovan, hur mycket av de 100 kronorna ger du till en valfri välgörenhetsorganisation?

- 0 kr 10 kr 20 kr 30 kr 40 kr 50 kr 60 kr
 70 kr 80 kr 90 kr 100 kr

3. Scenario C

Frågeinstruktioner: Om ditt val skulle lottas ut för att förverkligas enligt instruktionerna ovan, hur mycket av de 100 kronorna ger du till en person i fattigdom i Sverige?

- 0 kr 10 kr 20 kr 30 kr 40 kr 50 kr 60 kr
 70 kr 80 kr 90 kr 100 kr

4. Scenario D

Frågeinstruktioner: Om ditt val skulle lottas ut för att förverkligas enligt instruktionerna ovan, hur mycket av de 100 kronorna ger du till en person i fattigdom i ett utvecklingsland?

- 0 kr 10 kr 20 kr 30 kr 40 kr 50 kr 60 kr
 70 kr 80 kr 90 kr 100 kr

5. Scenario E

Frågeinstruktioner: Om ditt val skulle lottas ut för att förverkligas enligt instruktionerna ovan, hur mycket av de 100 kronorna ger du till en långtidssjukskriven person?

- 0 kr 10 kr 20 kr 30 kr 40 kr 50 kr 60 kr
 70 kr 80 kr 90 kr 100 kr

Yrken

Nedan kommer några frågor om olika yrken och vad som är viktigt för dig när du söker jobb.

6. Vad nedan anser du vara viktigt när du väljer ett jobb?

Frågeinstruktioner: Rangordna vilket av följande alternativ skulle du säga är viktigt för dig när du väljer ett jobb? (1a - viktigaste, sist - minst viktig) -Använder du en mobil så håll inne på valet för att kunna flytta.

Hög lön	<input type="text"/>
Kunna ta eget initiativ	<input type="text"/>
Att få hjälpa andra människor	<input type="text"/>
Arbetet bidrar till samhället	<input type="text"/>
Bra förmåner	<input type="text"/>
Att få jobba med människor hellre än saker	<input type="text"/>

7. Vilket yrke ser du dig själv jobba inom om 10 år?

Frågeinstruktioner: Yrkena står i bokstavsordning. Hittar du inte det yrket du vill jobba med, skriv gärna in ett eget yrke i slutet.

- | | | | | | |
|---|---|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|
| <input type="radio"/> Advokat | <input type="radio"/> Arbetsterapeut | <input type="radio"/> Arkitekt | <input type="radio"/> Banktjänsteman | <input type="radio"/> Biolog | <input type="radio"/> Brandman |
| <input type="radio"/> Designer | <input type="radio"/> Finansanalytiker | <input type="radio"/> Fondförvaltare | <input type="radio"/> Forskare | <input type="radio"/> Fysiker | <input type="radio"/> Företagsekonom |
| <input type="radio"/> Försäkringstjänsteman | <input type="radio"/> HR-konsult | <input type="radio"/> Ingenjör | <input type="radio"/> Journalist | <input type="radio"/> Jurist | <input type="radio"/> Kemist |
| <input type="radio"/> Kommunikatör | <input type="radio"/> Lantmätare | <input type="radio"/> Logist | <input type="radio"/> Läkare | <input type="radio"/> Lärare | <input type="radio"/> Manager |
| <input type="radio"/> Marknadsförare | <input type="radio"/> Matematiker | <input type="radio"/> Miljövetare | <input type="radio"/> Naturvetare | <input type="radio"/> Personalvetare | <input type="radio"/> Polis |
| <input type="radio"/> PR-konsult | <input type="radio"/> Politiker /
Högre
ämbetsman | <input type="radio"/> Psykolog | <input type="radio"/> Revisor | <input type="radio"/> Sjuksköterska | <input type="radio"/> Sjukgymnast |
| <input type="radio"/> Socionom | <input type="radio"/> Tandläkare | <input type="radio"/> Tekniker | <input type="radio"/> Veterinär | <input type="radio"/> Webbutvecklare | |
| <input type="radio"/> Annan... | <input type="text"/> | | | | |

8. Inom vilket yrke jobbar din mamma?

Frågeinstruktioner: Yrkena står i bokstavsordning. Kryssa i det yrket din mamma/vårdnadshavare jobbar eller brukade jobba inom. Hittar du inte det yrket du söker, skriv gärna in ett eget yrke i slutet.

- | | | | | | |
|---|---|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|---|
| <input type="radio"/> Advokat | <input type="radio"/> Arbetsterapeut | <input type="radio"/> Arkitekt | <input type="radio"/> Banktjänsteman | <input type="radio"/> Biolog | <input type="radio"/> Brandman |
| <input type="radio"/> Designer | <input type="radio"/> Finansanalytiker | <input type="radio"/> Fondförvaltare | <input type="radio"/> Forskare | <input type="radio"/> Fysiker | <input type="radio"/> Företagsekonom |
| <input type="radio"/> Försäkringstjänsteman | <input type="radio"/> HR-konsult | <input type="radio"/> Ingenjör | <input type="radio"/> Journalist | <input type="radio"/> Jurist | <input type="radio"/> Kemist |
| <input type="radio"/> Kommunikatör | <input type="radio"/> Lantmätare | <input type="radio"/> Logist | <input type="radio"/> Läkare | <input type="radio"/> Lärare | <input type="radio"/> Manager |
| <input type="radio"/> Marknadsförare | <input type="radio"/> Matematiker | <input type="radio"/> Miljövetare | <input type="radio"/> Naturvetare | <input type="radio"/> Personalvetare | <input type="radio"/> Polis |
| <input type="radio"/> PR-konsult | <input type="radio"/> Politiker /
Högre
ämbetsman | <input type="radio"/> Psykolog | <input type="radio"/> Revisor | <input type="radio"/> Sjuksköterska | <input type="radio"/> Sjukgymnast |
| <input type="radio"/> Socionom | <input type="radio"/> Tandläkare | <input type="radio"/> Tekniker | <input type="radio"/> Veterinär | <input type="radio"/> Webbutvecklare | <input type="radio"/> Vet ej / Vill ej
berätta |
| <input type="radio"/> Annan... | <input type="text"/> | | | | |

9. Inom vilket yrke jobbar din pappa?

Frågeinstruktioner: Yrkena står i bokstavsordning. Kryssa i det yrket din pappa/vårdnadshavare jobbar eller brukade jobba inom. Hittar du inte det yrket du söker, skriv gärna in ett eget yrke i slutet.

- | | | | | | |
|---|---|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|---|
| <input type="radio"/> Advokat | <input type="radio"/> Arbetsterapeut | <input type="radio"/> Arkitekt | <input type="radio"/> Banktjänsteman | <input type="radio"/> Biolog | <input type="radio"/> Brandman |
| <input type="radio"/> Designer | <input type="radio"/> Finansanalytiker | <input type="radio"/> Fondförvaltare | <input type="radio"/> Forskare | <input type="radio"/> Fysiker | <input type="radio"/> Företagsekonom |
| <input type="radio"/> Försäkringstjänsteman | <input type="radio"/> HR-konsult | <input type="radio"/> Ingenjör | <input type="radio"/> Journalist | <input type="radio"/> Jurist | <input type="radio"/> Kemist |
| <input type="radio"/> Kommunikatör | <input type="radio"/> Lantmätare | <input type="radio"/> Logist | <input type="radio"/> Läkare | <input type="radio"/> Lärare | <input type="radio"/> Manager |
| <input type="radio"/> Marknadsförare | <input type="radio"/> Matematiker | <input type="radio"/> Miljövetare | <input type="radio"/> Naturvetare | <input type="radio"/> Personalvetare | <input type="radio"/> Polis |
| <input type="radio"/> PR-konsult | <input type="radio"/> Politiker /
Högre
ämbetsman | <input type="radio"/> Psykolog | <input type="radio"/> Revisor | <input type="radio"/> Sjuksköterska | <input type="radio"/> Sjukgymnast |
| <input type="radio"/> Socionom | <input type="radio"/> Tandläkare | <input type="radio"/> Tekniker | <input type="radio"/> Veterinär | <input type="radio"/> Webbutvecklare | <input type="radio"/> Vet ej / Vill ej
berätta |
| <input type="radio"/> Annan... | <input type="text"/> | | | | |

Bakgrundsfrågor

Vi kommer nu ställa några frågor om dig.

10. Vilket program läser du?

Frågeinstruktioner: *Välj ett svar*

- Ekonomiprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Annan...

11. Vilket läsår är du inne på nu?

Frågeinstruktioner: *Välj ett svar*

- Läsår 1
- Läsår 2
- Läsår 3

12. Kön

Frågeinstruktioner: *Välj ett svar*

- Tjej
- Kille
- Annat

13. Var är du uppväxt?

Frågeinstruktioner: *I vilken kommun har du bott största delen av din uppväxt?*

14. I vilken miljö svarade du på enkäten?

Frågeinstruktioner: *Välj ett svar*

- I skolans korridor
- I klassrum

15. Vad tror du studien handlar om?

Frågeinstruktioner: *Varför tror du att vi gör denna enkätundersökningen? Om du inte vill gissa, skriv "Vet ej".*

Utlottning

Vi kommer lotta ut tre av er som gjort enkäten. Denna personen kommer få sina svar från första delen "fördelning av pengar" genomförda. Vi tar då ett genomsnitt av det du själv behåller i varje scenario och ett genomsnitt av hur mycket du väljer att ge bort. Sedan kommer vi swisha dig det du valt att behålla och skänka det du valt att ge bort. För att detta ska fungera får du fylla i ditt mobilnummer nedan samt välja vart du skulle vilja skänka pengarna om du vann.

16. Vart skulle du vilja skänka pengarna om du vann?

Frågeinstruktioner: *Du kan antingen välja något av alternativen nedan eller skriva in en egen välgörenhetsorganisation.*

- Annan elev (okänd) Barncancerfonden Stadsmissionen Läkare utan gränser
 Annan..

17. För att vara med och tävla, fyll i mobilnummer nedan:

Frågeinstruktioner: *Genom att fylla i ditt mobilnummer blir du inte längre anonym. Dock kommer vi respektera din anonymitet och endast kolla på hur mycket personen med det vinnande telefonnumret valt att skänka/behålla, för att sedan swisha till samma telefonnummer.*

Tack så jättemycket för ditt deltagande!

Vi uppskattar verkligen att du tagit dig tid till att svara på undersökningen. Det enda som återstår är att hålla tummarna för att du vinner!

kvinna	Summary of Scenario A		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0.00	18.717949	25.461993	39
1.00	29.550562	26.879788	89
Total	26.25	26.826946	128

Output 1: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en annan elev

kvinna	Summary of Scenario B		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0.00	43.589744	36.884398	39
1.00	62.359551	36.087724	89
Total	56.640625	37.211406	128

Output 2: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till valfri välgörenhetsorganisation

kvinna	Summary of Scenario C		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0.00	34.102564	36.253345	39
1.00	58.426966	36.020792	89
Total	51.015625	37.66491	128

Output 3: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en person i fattigdom i Sverige

kvinna	Summary of Scenario D		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0.00	42.307692	42.268661	39
1.00	62.47191	35.811403	89
Total	56.328125	38.859146	128

Output 4: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en person i fattigdom i ett utvecklingsland

kvinna	Summary of Scenario E		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0.00	21.538462	24.659626	39
1.00	45.168539	35.901138	89
Total	37.96875	34.558164	128

Output 5: Kvinnors och mäns genomsnittliga fördelning till en långtidssjukskriven person

kvinna	Summary of diktatorspel		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0	33.243243	24.901367	37
1	52.627907	27.755676	86
Total	46.796748	28.273535	123

Output 6: Genomsnittet av vad kvinnor och män ger bort i diktatorspelet

Two-sample Wilcoxon rank-sum (Mann-Whitney) test

kvinna	obs	rank sum	expected
0	37	1641	2294
1	86	5985	5332
combined	123	7626	7626

unadjusted variance 32880.67

adjustment for ties -45.70

adjusted variance 32834.97

Ho: diktat~1(kvinna==0) = diktat~1(kvinna==1)

z = -3.604

Prob > |z| = 0.0003

Output 7: Wilcoxon rank-sum test, skillnaden mellan kvinnors och mäns lön är signifikant på 1% nivå.

kvinna	Summary of jobbattribut		
	Mean	Std. Dev.	Freq.
0	2.7747748	.80144181	37
1	3.1705426	.91999458	86
Total	3.0514905	.90135753	123

Output 8: Genomsnittet av vad kvinnor och män fått för poäng i jobbattribut